

Съвет на
Европейския съюз

Брюксел, 26 юни 2023 г.
(OR. en)

11057/23

COAFR 220
CFSP/PESC 924
CSDP/PSDC 514
DEVGEN 129
CONAFA 73
CONOM 148

РЕЗУЛТАТИ ОТ РАБОТАТА

От: Генералния секретариат на Съвета

До: Делегациите

Относно: Заключение на Съвета относно Сомалия

Приложено се изпращат на делегациите заключенията на Съвета относно Сомалия, одобрени на 3961-вото заседание на Съвета на 26 юни 2023 г.

Сомалия

Заклучения на Съвета

1. Европейският съюз (ЕС) и неговите държави членки приветстват значителния напредък, постигнат в Сомалия след встъпването в длъжност на президента Хасан Шейх Махмуд през май 2022 г. ЕС поздравява федералното правителство на Сомалия за усилията му за изграждане на стабилна и мирна Сомалия, така че да се гарантира осъществяването на прехода в областта на сигурността в съответствие с мандатите на Съвета за сигурност на ООН по линия на резолюции 2628 и 2670 на ССООН, както и за амбициозната му програма за реформи, включително ангажимента за всеобхватно помирение и макроикономически реформи. Освен това ЕС приветства ангажимента на федералното правителство на Сомалия към Устава на ООН и основания на правила международен ред.
2. ЕС оценява високо дългогодишното партньорство със Сомалия и засиления политически диалог с федералното правителство на Сомалия, който доведе до одобряването на „Съвместната оперативна пътна карта ЕС-Сомалия — Обновен целенасочен ангажимент“ („пътната карта“). Пътната карта има за цел задълбочаването на ефикасността и ефективността на стратегическото сътрудничество между ЕС и Сомалия, с акцент върху определени етапи, свързани с приоритетните области, произтичащи от програмата на федералното правителство на Сомалия за реформи за приобщаваща политика и демократизация, права на човека, сигурност и стабилизиране, както и социално-икономически растеж. Партньорството и сътрудничеството между Сомалия и ЕС се основават на споделени ценности и принципи, взаимна отчетност и ползи, прозрачност и отговорност, както и на силна ангажираност и постигане на резултати от страна на Сомалия, което не само ще бъде от съществено значение за засилване на напредъка в реформите, но и ще направлява подкрепата на ЕС. ЕС очаква съвместното привеждане в действие на тази пътна карта.

3. ЕС е основният дългосрочен партньор на Сомалия със значителен принос в размер на над 4,3 милиарда евро¹ от 2009 г. насам, включително 2,5 милиарда евро, мобилизирани чрез Механизма за подкрепа на мира в Африка и Европейския механизъм за подкрепа на мира (ЕМПМ) за Африканския съюз (АС), а напоследък и за сомалийската национална армия (СНА). Тази подкрепа беше и ще продължи да се основава на интегрирания подход на ЕС в подкрепа на мира, стабилността и развитието, както и в отговор на хуманитарните нужди. ЕС насърчава Сомалия да продължи да напредва в изпълнението на приоритетните области от пътната карта и се ангажира да продължи да подкрепя тези усилия.
4. ЕС приветства ангажимента на Сомалия за политически реформи, свързани с изграждането на държавността, помирението и демократичните избори на всички равнища. Той поздравява Сомалия за напредъка, постигнат от федералното ѝ правителство заедно с федералните щати в Националния консултативен съвет (НКС). Като отчита постигнатия досега напредък, ЕС изтъква, че е важно да приключи работата по Конституцията на страната чрез необходимото кодифициране на споразуменията, постигнати в НКС, включително тези относно демократизацията и принципа на равно представителство, създаването на Конституционния съд и образуването на Независима национална комисия по правата на човека. Като поздравява президента Хасан Шейх Махмуд за активното му участие в контактите с президентите на федералните щати, ЕС насърчава непрекъснатия диалог между федералното правителство на Сомалия и федералните щати и конструктивния принос на федералните щати към процеса на изграждане на държавността. Освен това ЕС изтъква значимостта на приобщаващите и прозрачни процеси на изграждане на мира и развитие на местно, регионално и национално равнище. Той приветства ангажимента на федералното правителство на Сомалия да гарантира пълноценното, равноправно и съдържателно участие на жените, младите хора, клановете на малцинствата и лицата, принадлежащи към други маргинализирани групи.

¹ Тази цифра не включва ангажиментите, поети от държавите членки на двустранна основа.

5. На фона на продължаващия напредък в областта на политиката и сигурността и в социално-икономическата област ЕС изтъква, че е важно Сомалия да постигне допълнителен напредък в доброто управление, принципите на правовата държава, борбата с корупцията и безнаказаността, равенството между половете и утвърждаването и защитата на правата на човека, включително политическите свободи, като например свободата на изразяване. Всичко това са основни елементи за приобщаващо развитие и устойчив мир. Във връзка с това ЕС приветства ангажиментите, поети от федералното правителство на Сомалия, да спазва задълженията си и насърчава напредъка в работата по съответното законодателство, като например законите за гениталното осакатяване на жените и за сексуалните престъпления, в съответствие с международното право в областта на правата на човека. ЕС е готов да продължи да подкрепя напредъка по тези въпроси.
6. ЕС изтъква отново ангажимента и подкрепата си за федералното правителство и народа на Сомалия в борбата им срещу Ал-Шабаб. Той отдава почит на огромните жертви, направени от сомалийските мъже и жени, както и на службата и жертвоготовността на AMISOM/ATMIS и на държавите, осигуряващи войски, в кампанията срещу Ал-Шабаб по време на последователни мисии под ръководството на АС. ЕС признава и насърчава динамиката на тристранните (военни, финансови, идеологически) инициативи. ЕС призовава АС/ATMIS и Сомалия да засилят сътрудничеството си в подкрепа на прехода към сигурност в Сомалия, включително за текущите ръководени от Сомалия операции срещу Ал-Шабаб. Във връзка с това ЕС приветства ролята на държавите на фронтвата линия и подкрепата от страна на държавите, осигуряващи войски. ЕС припомня, че при провеждането на военни операции всички участници трябва да спазват международното хуманитарно право и основните принципи на предпазливост и разграничаване, за да се гарантира защитата на цивилното население, както и да улесняват безопасния и безпрепятствен достъп до нуждаещите се, независимо къде се намират.

7. ЕС изтъква колко е важно освободените територии да се стабилизират и приветства разработването от федералното правителство на Сомалия на национална стратегия за стабилизиране в рамките на подход, обхващащ всички равнища на управление. За да се подкрепят устойчивият мир и стабилността в наскоро освободените райони, от ключово значение е да се преодолеят първопричините за нестабилността, да се интегрират дейности за изграждане на мира и помирение и да се осигурят закрила, справедливост и основни услуги, като здравеопазване и образование, за сомалийския народ. ЕС изтъква също, че при усилията за стабилизиране е важно да се обърне внимание на връзките между сигурността и климата. ЕС е готов да подкрепи усилията на федералното правителство на Сомалия и на федералните щати.
8. ЕС приветства стъпките, предприети във връзка със структурата на националната сигурност, които допринасят за по-отговорен, подлежащ на отчетност, интегриран и ефективен сектор на сигурността. ЕС призовава за изграждането на тази структура под ръководството и визията на Сомалия, с цел създаване на способни, ефективни и ефикасни сомалийски сили за сигурност със стабилни структури за командване и контрол, граждански надзор, отчетност и управление. ЕС припомня съвместно договорената цел Сомалия да поеме отговорността за собствената си сигурност, подкрепена от стабилна правна и конституционна рамка. ЕС признава ангажимента на федералното правителство на Сомалия за сформирание на допълнителни сили и за увеличаване на техния капацитет, като насърчава по-нататъшните усилия за осигуряване на плавен преход в областта на сигурността.
9. ЕС е поел ангажимент да съпътства прехода в областта на сигурността в Сомалия и изтъква решението си за постепенно увеличаване на подкрепата за США в периода 2023—2024 г. Освен това той ще калибрира допълнително свързаните със сигурността инструменти на ЕС, включително мисиите по линия на ОПСО (EUCAP, EUTM) и операция АТАЛАНТА, за да подкрепи сомалийската структура за сигурност и цялостното изпълнение на пътната карта, включително мобилизирането на допълнителни средства в подкрепа на усилията за борба с финансирането на тероризма и нуждите от сформирание на сили. По този начин ЕС ще направи оценка на нуждите на място и на тези, изразени от федералното правителство на Сомалия.

10. Освен това, наред с провежданите понастоящем операции, ЕС изтъква, че спешно е необходимо Сомалия да продължи да поставя акцент върху изграждането на своята структура за сигурност и да поеме пълна отговорност за прехода, включително като осигури всеобхватна координация между ключовите партньори в областта на сигурността. ЕС припомня необходимостта всички партньори да осигурят отговорен преход от ATMIS към сомалийските сили за сигурност в съответствие с изходната стратегия за ATMIS и сроковете, определени в Резолюция 2628 (2022) на Съвета за сигурност на ООН². Освен това ЕС припомня критериите, формулирани съвместно от Четворката (федералното правителство на Сомалия, ООН, АС и ЕС), и я насърчава да провежда редовни срещи.
11. ЕС изтъква значимостта на регионалната морска сигурност в Африканския рог, особено по крайбрежието на Сомалия, предвид стратегическото ѝ местоположение и офшорните търговски маршрути. ЕС припомня ангажимента си да задълбочи сътрудничеството си със Сомалия в областта на морската сигурност, включително чрез EUCAP и операция АТАЛАНТА, като същевременно продължи усилията си заедно с федералното правителство на страната за подобряване на условията за изпълнение на пълния мандат на операцията на ЕС.
12. ЕС взема под внимание предприетите от Сомалия стъпки за достигане на крайната точка в рамките на процеса на тежко задлъжнелите бедни държави. Достигането до крайната точка в рамките на този процес ще бъде важен етап, също както подобреното мобилизиране на вътрешни ресурси ще бъде от решаващо значение за подпомагане на по-широките усилия за изграждане на държавността, включително в наскоро освободените райони. ЕС приветства усилията на сомалийското правителство за подобряване на управлението на публичните финанси, насърчаване на признаването на заслуги и осигуряването на отчетност. ЕС насърчава и подкрепя Сомалия за по-нататъшен напредък в реформите на политиката, насочени към укрепване на системите за управление на публичните финанси, борба с корупцията и генериране на приходи, за да се финансира предоставянето на основни услуги, включително сигурността и стабилизирането. ЕС насърчава Сомалия да постигне напредък в присъединяването си към Световната търговска организация.

² Включително за пълното изтегляне на ATMIS до края на декември 2024 г.

13. ЕС приветства желанието на сомалийското правителство да задълбочи бизнес връзките между Сомалия и ЕС чрез насърчаване на търговията и инвестициите, включително чрез привеждане в действие на платформата за инвестиции, търговия и бизнес между ЕС и Сомалия. Наред с това ЕС отбелязва положително готовността на федералното правителство на Сомалия да диверсифицира икономиката и оценява високо подхода към синята икономика в Сомалия, като същевременно има готовност за ангажираност в областта на рибарството и крайбрежните общности.
14. ЕС е изключително обезпокоен от задълбочаващата се хуманитарна криза³ в страната, причинена от продължителната суша, нестихващия конфликт и свързаното с това разселване. ЕС потвърждава отново ангажимента си да продължи да предоставя хуманитарна помощ въз основа на нуждите и в съответствие с подхода за връзка между хуманитарните действия, развитието и мира, като същевременно се застъпва за основани на принципи хуманитарни действия и достъп. Като отчита продължаващите усилия⁴ ЕС също така призовава международната общност да увеличи хуманитарната подкрепа, за да се предотврати по-нататъшната загуба на човешки живот. Успоредно с това ЕС призовава федералното правителство на Сомалия и федералните щати да осигурят хуманитарен достъп и да улеснят неутралното и безпристрастно предоставяне на помощ, в унисон със съответните международни правни рамки. В условията на тежки и повтарящи се бедствия, свързани с климата, ЕС изтъква подкрепата си за изпълнението на националния план на Сомалия за адаптиране към изменението на климата, както и за устойчивото управление на водните ресурси.

³ През юни 2023 г., въпреки че задаващият се глад беше избегнат, нуждите остават големи, като над 8,25 милиона сомалийски граждани се нуждаят от хуманитарна помощ, включително около 1,8 милиона деца, страдащи от остро недохранване.

⁴ Наред с другото, проявата на високо равнище за набиране на средства в подкрепа на хуманитарния отговор в Африканския рог, организирана в Ню Йорк през май 2023 г., която даде възможност за мобилизиране на 2,4 милиарда щатски долара за Сомалия, Етиопия и Кения.

15. По линия на приетата през май 2021 г. стратегическа рамка на ЕС за региона на Африканския рог засиленото и целенасочено партньорство на ЕС със Сомалия понастоящем е съсредоточено върху съвместното изпълнение на пътната карта и поддържането на положителната динамика. Чрез интегрирания подход ЕС ще продължи да мобилизира целия си набор от инструменти в подкрепа на Сомалия. В контекста на междинния преглед на програмирането на ИССРМС — Глобална Европа ЕС е готов да задели допълнителни ресурси за многогодишната индикативна програма (2021—2027 г.). Освен това ЕС ще продължи да мобилизира Global Gateway, хуманитарната помощ, както и ЕМППМ и мисиите и операцията по линия на ОПСО. Редовните политически диалози, включително диалозите на високо равнище и секторните диалози със Сомалия, ще бъдат от ключово значение за по-нататъшното обсъждане на приоритетите, сътрудничеството и изпълнението, в дух на партньорство.
16. Предизвикателствата, пред които понастоящем са изправени Африканският рог и Сомалия, могат да бъдат преодолени единствено чрез съвместни и тясно координирани действия. Цялостната стабилност, суверенитетът и териториалната цялост на Сомалия, както и мирното развитие са от ключово значение за страната, за региона и за ЕС. ЕС призовава за засилено международно сътрудничество, партньорства и координация, по инициатива на Сомалия и под нейно ръководство, в подкрепа на развитието на безопасна и стабилна Сомалия. Регионалното сътрудничество и подкрепата от съседните на Сомалия държави са от основно значение за стабилността в региона. ЕС насърчава Сомалия да продължи активния си ангажимент както на регионално, така и на международно равнище, включително с АС, Междуправителствения орган за развитие, Източноафриканската общност и инициативата за Африканския рог. В съответствие със своята стратегическа рамка за региона на Африканския рог ЕС остава ангажиран с подкрепата за регионалната интеграция. ЕС ще продължи да поддържа, включително чрез ангажимента на специалния представител на ЕС за Африканския рог, тесен контакт с държавите в региона и с регионални и международни партньори съмишленици, за да се гарантира общ подход в подкрепа на трайния мир и стабилността в Сомалия.